

עלון דברי חיים

לפרשיות תזריע - מצורע

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו"

כך אמרו רבותינו: כיון שראו אבותיו של משה שתארו דומה למלאך האלוקים, עמדו ומלווהו לשמונה ימים. וקשה הענין: וכי רק משום שהיה תארו של משה דומה למלאך – נמנו וגמרו אבותיו למולו בשמיני? וכי אם לא היה תארו דומה למלאך – לא היה נימול לשמונה ימים?!

את התירוץ לכך נבין על פי דברי המדרש האומר, כי תינוק נימול לח' ימים על מנת שתעבור עליו שבת ויראה פני שכינה, והנה, דחתה הגמרא טעם זה, באמרה כי כדי לראות פני שכינה די בז' ימים, שא' מהם הוא בודאי שבת, ואם כן, מדוע תינוק נימול דווקא לח' ולא לז'?! ובזה יובנו דברי המדרש: כיון שראו אבותיו של משה שתארו דומה למלאך, ידעו כי ראה פני שכינה ביום הולדו, ולפי הטעם המובא במדרש, לכאורה יש למול תינוק כזה קודם שמונה ימים, כיון שכבר ראה פני שכינה. קא משמע לן, שאבותיו של משה מלווה לשמונה, ו"כיון שראו" פרושו, ראו אבותיו של משה כן וביקשו ללמדנו, כי הטעם שהובא במדרש נדחה, וכי הגם שהיה משה דומה למלאך – מכל מקום, אין למולו אלא לשמונה ימים, וטעם הגמרא הוא הטעם האמיתי, כמו שמפורש במסכת נדה דף ל"א: מפני מה ניתנה מילה בשמיני? כדי שלא יהיו אביו ואמו עצבים והכל שמחין.

יושב אהלים

"נגע צרעת הוא וראהו הכהן וטמא אותו"

איתא במדרש שוחר טוב שביקש דוד המלך מאת הקב"ה במילים "יהיו לרצון אמרי פי", שתהא חשובה אמירת תהילים לפניו כנגעים ואהלות. בפשטות הובנה בקשה זו שתהא אמירת התהילים נחשבת כאילו למדו אותה שעה סוגיות חמורות בש"ס כנגעים ואהלות. ברם, יש להבין מדוע בחר דוד דווקא דוגמאות אלו. הלכה היא במראות נגעים שכל הכרעה נתונה ביד הכהן, לטהר או לטמא, ככל היוצא מפיו יעשה. ומה יקרה אם אין שם כהן מומחה שיודע להבחין בין נגע לנגע. או אז קוראים לישראל תלמיד חכם שיראה את הנגע, הוא פוסק ומוסר הכרעתו לכהן העם הארץ, ואילו הכהן אומר בפיו על טמא, טמא, ועל טהור, טהור. נמצא, שהגם שאין הכהן יודע ומבין סיבת אמריתו ומהותה, הרי היא הקובעת והחורצת את טיב הנגע. זהו שביקש דוד המלך מאת ה', שבאותו אופן תהא אמירת פרקי תהילים מקובלת לרצון לפניו, אפילו אם אין הקורא בהם מביא את פירושם כלל, רק משום אמירתם גרידא.

המשך חכמה

"והבגד או השתי או הערב או כל כלי העור אשר תכבסו וסר מהם הנגע וכבסו שנית וטהרו"

"וכבסו שנית" פירש רש"י לשון טבילה, ואילו הכיבוס הראשון אינו אלא רחיצה. ומדוע כתבה התורה את שניהם בלשון כיבוס?

להורות, כי כשם שהלכלוך הטבעי יש לרחצו ולכבסו כדי להסירו, כך הטומאה נטהרת על ידי הטבילה, ממש כבפעולת הכביסה. ואף שאינה נראית בעיני בשר ודם, הרי היא בבחינת לכלוך רוחני ממש. ועוד גרועה מלכלוך רגיל, שכן מטמאה היא את כל הנוגע בו.

רבי משה פיינשטיין

"ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם"

וברש"י: בשורה היא להם שהנגעים באים עליהם, לפי שהטמינו אמוריים מטמוניות של זהב בקירות בתיהם כל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר ועל ידי הנגע נותץ הבית ומוצאן. וכי אין לפני הקב"ה דרך אחרת איך לתת לישראל מטמוניות אלא על ידי נגעים?! ועוד דהלא הנגעים באים על עבירות חמורות, וכיצד יזכו על ידי עונש, לכסף וזהב?

אלא, כך היא המדה שבאהבת ה' לעמו, שאף כי מייסר אותם בייסורים קשים, מכל מקום אין כוונתו ליסורים חלילה, רק להחזירם למוטב.

לפיכך, גם הצרות והרעות עצמן סופן הוא שיתהפכו לטובה.

כך אירע במכירת יוסף, אשר ממנה הגיע יוסף למלכות ולכל טוב. וכך בכל צרה שעברנו, שבסופו של דבר מעז יצא מתוק.

כך כאן, "ונתתי נגע צרעת" היא אכן בשורה רעה. אמנם מפרש רש"י, שאע"פ שייסרם בנגעים בעד העוונות, במשך הזמן יתהפך הדבר לטוב, והיינו שימצאו מטמוניות של כסף וזהב. הוי אומר, אם לא היו חוטאים היו מוצאים בלי צער כלל, ועכשיו שחטאו יוציאו בצער, אבל מכל מקום הסוף יהיה לטובה.

הערוך השלחן

"זאת תהיה תורת המצרע ביום טהרתו והובא אל הכהן"

מדוע נקט הכתוב לשון "זאת תהיה תורת המצרע" בזמן עתיד? מדוע לא נקט לשון הווה "זאת תורת המצרע"?

יש ליישב זאת בהקדימנו את דברי רבותינו, כי הצרעת באה על האדם בעוון לשון הרע, וכאשר ישוב בתשובה יתפא ממנה, שכן, לפי זה יש לומר שגם אם נרפא הצרוע מנגע הצרעת, אם ישוב האדם לכסלה ויחטא בלשונו – תשוב הצרעת ותעלה בבשרו.

בזה יובן, כי הכתוב מודיענו: "זאת תהיה תורת המצרע", כלומר, אותו דין קשה שבא עליו עתה, יבוא עליו גם בעתיד, חלילה וחס – אם ישוב וידבר לשון הרע.

על פי זה נביא גם, מדוע נקט הכתוב לשון "והובא אל הכהן", שכן, לכאורה קשה: כיצד יובא המצרע אל הכהן? הלא הכהן הוא שיוצא אל המצרע, וכדברי הכתוב "ויצא הכהן אל מחוץ למחנה"? אכן, על פי דברינו יובן, כי הכתוב עוסק בצרעת עתידית, שתבוא על המצרע לאחר שיטהור – אם ישוב וידבר לשון הרע, ואז, בתחילת צרעתו – יובא אל הכהן!

עץ הדעת טוב

הטעם למנהגי אבילות בימים אלו

רוב הפוסקים נוקטים שמנהגי האבילות שקיבלו ישראל על עצמם להתנהג בהם בימי הספירה, מחמת מיתת תלמידי רבי עקיבא, שמתו בתקופה זו שבין פסח לעצרת.

כן הוא באבודרהם ובעוד הרבה פוסקים, וכן בשולחן ערוך.

והנה, הגם שרוב הפוסקים סוברים, שמנהגי האבילות הוא מפני מיתת תלמידי רבי עקיבא, מכל מקום ישנם דיעות אחרות, הסוברות שמנהג זה אינו נובע מכך דיני אבילות כלל, אלא שהזמן גורם, לפי שהימים הללו ימי דין הם, לפיכך נהגו אז ישראל באיסורי נישואין וכדומה, כדי להראות בהם צער וכניעה, ולמנוע בהם דברים שיש בהם שמחה יתירה.

כן כתב רבינו ירוחם: קרבן שעורים הקרב אז, מורה על שליטת מידת הדין, דשעורים מלשון "סערת ה' חמה", ולכן אין כונסין נשים, ומגדלים שיער.

ובאליהו רבא כתב שלפי דברי רבינו ירוחם יש לאסור בכל ימי הספירה ולא רק עד ל"ג בעומר.

וזה באמת טעמו של המהרי"ל שנהג בעצמו שלא לגלח עד ערב שבועות.

וכן כתב האריז"ל, שמה שאין מסתפרים בימי הספירה, אינו משום מנהג אבילות כלל. אלא לפי שמ"ט ימי העומר ימי דין הם. ועד יום ל"ג בעומר הם דינים קשים, ולכן מתו כ"ד אלף תלמידי רבי עקיבא אז. וכתב החיד"א: לפי דעת רבינו האריז"ל, המנהג שלא לגלח בימי העומר, אינו מטעם אבילות כאשר כתבו הפוסקים, אלא יש סוד בדבר.

אוצרות התורה

שבת שלום!

יוצא לאור לרפואה שלימה

שלום אריאל בן שרה שתחי'

לכל ענייני העלון נא לפנות במייל ל:

kosssover@gmail.com